

GEODETSKI INSTRUMENTI IN OPREMA NA SLOVENSKEM OB 200-LETNICI KATASTRA V DRŽAVNEM ZBORU RS

Jožica Marinko

Zveza geodetov Slovenije je v sodelovanju z Geodetsko upravo Republike Slovenije, Fakulteto za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani ter Geodetskim inštitutom Slovenije pripravila razstavo *Geodetski instrumenti in oprema na Slovenskem*, in sicer je želela z njo simbolično zaznamovati 200-letnico začetka sodobnega katastra na Slovenskem. Kot smo v tem letu že večkrat poročali, je avstrijski cesar Franc I. 23. decembra 1817 podpisal Zakon o zemljiškem davku (nem. *das Grundsteuerpatent*). S tem se je začela sistematična katastrska izmera vseh dežel avstrijskega dela nekdanje monarhije, torej tudi večinskega dela slovenskega ozemlja. To je bil povod za nastanek tako imenovanega franciscejskega katastra, na katerem se je razvijal današnji zemljiški kataster.

Razstavo, pripravljeno pod strokovnim vodstvom mag. Janeza Slaka z Geodetske uprave RS, so odprli v ponedeljek, 11. decembra 2017, ob 11. uri v predverju velike dvorane državnega zbora. Zbrane je nagovoril gostitelj dogodka, predsednik državnega zbora dr. Milan Brglez. V nagovoru je med drugim dejal, da se verjetno premalo zavedamo pomena geodezije. »*Geodetska stroka v razvitih državah prevzema glavno vlogo na področju razvoja prostorske podatkovne infrastrukture,*« je dodal in sklenil: »*V pričujočo razstavo, ki ponuja vpogled v delček bogate kulturne dediščine, je bilo nedvomno vložene veliko truda ... Zato iskrene čestitke in pohvale vsem, ki ste kakorkoli sodelovali pri pripravi in izvedbi te razstave. Naj vam tudi v prihodnje ne zmanjka veselja do vašega dela in naklonjenosti do vede, ki spada v sam vrh tehničnih ved.*«

Slika 1: Slavnostni govornik dr. Milan Brglez, predsednik državnega zbora. (Foto: Jani Demšar)

Številne udeležence sta pozdravila tudi direktor Geodetske uprave RS Anton Kupic ter predsednik Zveze geodetov Slovenije mag. Blaž Mozetič. V skupnem delu prireditve nas je po razstavi s svojimi anekdotami popeljal zbiratelj starih instrumentov in avtor razstave mag. Janez Slak.

Slika 2: Mag. Janez Slak, avtor razstave; Anton Kupic, generalni direktor Geodetske uprave RS; dr. Milan Brglez, predsednik državnega zbora RS; mag. Blaž Mozetič, predsednik Zveze geodetov Slovenije. (Foto: Jani Demšar)

Slika 3: Odprtja razstave so se udeležili številni gostje iz geodetske stroke in političnih krogov. (Foto: Jani Demšar)

Slika 4: Obiskovalci odprtja razstave. (Foto: Jani Demšar)

Slika 5: Utrinek z razstave: arhivska zbirka geodetskih instrumentov. (Foto: Jani Demšar)

Slika 6: Razstavljeni geodetski eksponat. (Foto: Jani Demšar)

Ustvarjalci razstave dokazujejo, da se kulturna dediščina skriva tudi v (za laično javnost) ozkih strokovnih krogih, pa kljub temu zelo vpliva na širšo družbo, in prav je, da se je zavedamo, jo spoštujemo, dokumentiramo, hranimo in varujemo za prihodnje rodove.

Naj na koncu spomnimo še, da smo letos pri Zvezi geodetov Slovenije v sodelovanju z Geodetsko upravo Republike Slovenije, Fakulteto za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani, Geodetskim inštitutom Slovenije ter drugimi sorodnimi institucijami organizirali in načrtovali več dogodkov:

- **izid monografije *Geodetski instrumenti in oprema na Slovenskem* (Surveying Instruments and Equipment in Slovenian Lands)**, avtorja: Janez Slak in Boštjan Pucelj; urednik: Joc Triglav;

- **razstava *Geodetski instrumenti in oprema na Slovenskem, s poudarkom na Dolenjski***, 24. februar–13. april 2017, Dolenjski muzej, Novo mesto;
- **slavnostna akademija s koncertom *Big banda Orkestra Slovenske vojske***, 23. maj 2017, Brdo pri Kranju;
- **45. Geodetski dan – Izmerjena dežela: 200 let katastra na Slovenskem, strokovni posvet**, 24. maj 2017, Brdo pri Kranju;
- **razstava *Geodetski instrumenti in oprema na Slovenskem, s poudarkom na Gorenjski***, 26. maj–18. junij 2017, Mestna hiša v Kranju – Gorenjski muzej;
- **razstava *Geodetski instrumenti in oprema na Slovenskem, s poudarkom na celjskem območju***, 5.–27. oktober, Pokrajinski muzej Celje;
- **razstava *Geodetski instrumenti in oprema na Slovenskem, s poudarkom na celjskem območju***, 8. november–2. december 2017, Muzej premogovništva Slovenije, Velenje;
- **razstava *Geodetski instrumenti in oprema na Slovenskem ob 200-letnici katastra***, 11.–15. december 2017, Državni zbor Republike Slovenije;
- **postavitev geodetske točke v središču Ljubljane**, odprto predvidoma v decembru 2017, Ljubljana.

V imenu Zveze geodetov Slovenije iskrena hvala vsem, ki ste prispevali k tako bogatim in odmevnim dogodkom ob 200-letnici začetka katastra na Slovenskem.

Jožica Marinko

generalna sekretarka Zveze geodetov Slovenije
e-naslov: jozica.marinko@gov.si